श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा एप्रिल – २०१६

कक्षा – आचार्यः-१ (SEM-2)	**प्रश्नपत्रम् – ४**	गुणाः - ७०
विषयः – साहित्यम् (ध्वनिवर्गः)	**CC-4.2.6 (2)**	समयः - ११ तः २
दिनाङ्कः – २१/४/२०१६	सन्दर्भग्रन्थः – ध्वन्यालोकः तृतीयोद्योतः	

	प्रथमान्वितिः -१	
प्रश्नः -१	**एकस्याः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या ।**	०४
	(१) असमासासमासेन मध्यमेन च भूषिता । तथा दीर्घसमासेति त्रिधा संघटनोदिता ॥ (२) एतद् यथोक्तमौचित्यमेव तस्यः नियामकम् । सर्वत्र गद्यबन्धेऽपिच्छन्दोनियमवर्जिते ॥	
प्रश्नः -२	कविप्रौढोक्तिसिद्धार्थशक्त्युत्थध्वनेः पदवाक्यप्रकाश्यता उदाहरणनिर्देशपूर्वकं प्रदर्शयत । अथवा काव्यविशेषध्वनेः काव्यस्य च शब्दसन्दर्भात्मकवाक्यविशेषत्वात् कथं तस्य पदप्रकाशत्वम् इति सम्यक् विवेचयत ।	०८
प्रश्नः -३	**निम्नेषु त्रयाणां संक्षेपेण उत्तरं लिखत ।**	०३
	(१) तृतीय उद्योते कति कारिका सन्ति ? (२) तृतीय उद्योते वर्ण्यविषयः कः ? (३) "कः सन्नद्धे विरहविधुरां त्वय्युपेक्षेत जायाम्" कस्योदाहरणम् ? (४) आनन्दवर्धनस्य कति ग्रन्थाः सन्ति ? (५) ध्वनेः आत्मा कः ?	
	द्वितीयान्वितिः - २	
प्रश्नः - ४	**एकस्याः ससन्दर्भं विवेचनं प्रस्तोतव्यम् ।**	०४
	(१) अलङ्कृतीनां शक्तावप्यानुरुप्येण योजनम् । प्रबन्धस्य रसादीनां व्यञ्जकत्वे निबन्धनम् ॥ (२) सुप्-तिङ्-वचन-सम्बन्धैस्तथा कारकशक्तिभिः । कृत्-तद्धितसमासैश्च द्योत्योऽलक्ष्यक्रमः क्वचित् ॥	
प्रश्नः -५	असंलक्ष्यक्रमव्यङ्गध्वनेः कति प्रकारेण भेदाः प्रदर्श्यन्ते ? कथं वा तस्यैकत्वम् इति संक्षेपेण प्रतिपादय । अथवा काव्ये सङ्घटनाया नियामकतत्वं प्रतिपाद्य, संघटना निवेशविषये युक्तायुक्तत्वं प्रदर्श्यताम्।	०८
प्रश्नः -६	**त्रयाणाम् एकैकवाक्येन उत्तरं प्रयच्छत् ।**	०३
	(१) "न्यस्क्कारः" इत्यादौ अतिशयचमत्कारः कथं प्रतीयते ? (२) अनाश्रित्य तिष्ठन्ति संघटना कान् व्यनक्ति ? (३) संघनायाः नियामकः कः ?	

	(४) ध्वन्यालोकानुसारेण प्रकृतरसविरोधिनः कति ? (५) रसभङ्गः कदा भवति ?	
	तृतीयान्वितिः - ३	
प्रश्नः -७	**एकस्याः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या ।**	०४
	(१) विवक्षिते रसे लब्धप्रतिष्ठे तु विरोधिनाम् । बाध्यानामङ्गभावं वा प्राप्तानामुक्तिरच्छला ॥ (२) कार्यमेकं यथा व्यापि प्रबन्धस्य विधीयते । तथा रसस्यापि विधौ विरोधो नैव विद्यते ॥	
प्रश्नः -८	रसादिविरोधिनः पदार्थान् उदाहरणप्रदर्शनपूर्वकं विवेचयत । अथवा विप्रलम्भशृङ्गारप्रसङ्गे मरणोपन्यासः कथं नोचितः ? इति सविशेषं प्रतिपाद्यताम् ।	१२
प्रश्नः -९	**निम्नाङ्कितेषु द्वयोरुत्तरं लेख्यम् ।**	०४
	(१) शाब्दबोधजनकव्यापारः कति कानि च ? (२) "न यत्र दुःखं न सुखं न चिन्ता" कस्य रसस्योदाहरणम् ? (३) विरोधिनः कति ? ग्रन्थोक्तदिशा लिखत ।	
	चतुर्थान्वितिः - ४	
प्रश्नः -१०	**एकस्याः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या ।**	०४
	(१) विनेयानुन्मुखीकर्तुं काव्यशोभार्थमेव वा । तद्विरुद्धरसस्पर्शतदङ्गानां न दुष्यति ॥ (२) प्रकारोऽन्यो गुणीभूतव्यङ्ग्यः काव्यस्य दृश्यते । यत्र व्यङ्ग्यान्वये वाच्य-चारुत्वं स्यात् प्रकर्षयत् ।	
प्रश्नः -११	प्रधानरसस्याङ्गरूपेण समायोजितयोः परस्परविरोधिरसयोः कथमविरोधिता सम्भवतीति प्रतिपाद्यताम् । अथवा अत्र ह्युपमारुपकाभ्यां शब्दशक्त्युद्भवानुरणनरुपव्यङ्गस्य ध्वनेः संसृष्टत्वम् इत्यस्य ग्रन्थोक्तदिशा विवेचयत ।	१२
प्रश्नः -१२	**द्वयोः संक्षेपेण उत्तरं लिखत ।**	०४
	(१) कुत्र गुणभूतव्यङ्गयोः नाम काव्यप्रभेदः प्रकल्पते ? (२) ध्वनिकारमते रीतिनाम् अन्तर्भावः कुत्र भवति ? (३) काक्वाक्षिप्त गुणीभूत व्यङ्ग्यप्रकारं निरूपय ।	

***